

apátság alapításának ezredik évforduló-jára egy százhetvenöt centiméteres szárnyas oltárt alkotott.

A triptichonon Szent István, Szent Gellért és Európa fővédőszentje, Szent Benedek alakja jelenik meg. Ikonja található Oroszországban, a Danyilov-kolostorban, de a Vatikánban is őriznek tőle egy táblaképet első királyunkról. Ezzel az alkotásával II. János Pál pápát ajándékozta meg.

S hogy volt-e kedvenc szentje Agárdy Gábornak? Mivel Miklósnak hívták az édesapját, így Szent Miklós volt számára a legkedvesebb, jóllehet a legtöbbször Jézus arca jelenik meg az ikonokon, s az évek múlásával mindegyik Krisztus-kép árnyaltabb lett. Mást fejez ki a korábban festettek szeme, mint a fiatalabbaké. A művész egy időben fontosnak tartotta az antropológiát, hogy olyan hatások legyen a műveknek, mintha évszázadokkal ezelőtt születtek volna, de később lett e szándékáról.

Azt tartják, aki ikont fest, abban Jézus él. Erről is kérdeztem a neves színészt, aki így válaszolt: „Én nem vagyok templomba járó, s különösebben nem szeretem azokat az embereket, akik órákig térdelnek az oltár előtt. Jézussal odahaza is együtt lehetek. Amikor viszont ikont festek, akkor biztosan mellettem áll Krisztus. Ilyenkor ő vezeti a kezemet.”

Beszélgetésünk idején három darabban is játszott. Az *Advent a Hargitán* Zetelakiját már tíz éve folyamatosan. A *My Fair Lady*ben meg az öreg csatornatisztító szerepét osztották rá, és *Lengyel Menyhért Lenni* vagy *nem lenni* című művének is megvolt már a bemutatója.

Agárdy Gábor által festett ikon

A már szintén az égi festőállvány mellé települt Szász Endre megjegyezte a kiállítás megnyitón: ezeket az ikonokat el kellene adni. Agárdy vörös arccal így replikázott: „Te festőművész vagy, ebből élsz. Addig, amíg a képzőművészek és a festő barátaim nem játszanak színházban, nem adok el egyetlen képet sem.”

Azt is mondta, reklámfilmekben sem hajlandó szerepelni, csak akkor talán, ha már nem lesz mit enniük.

Amikor tehetségről, színészetéről, szerepformálásról, színpadi sikerekről beszélgettünk, így summázott: az a színész, aki este hét és tíz óra között elhiszi magáról, hogy Anglia királya, az nem normális. De ha nem hiszi el, akkor rossz színész.

Agárdy Gábor a legkiválóbbak egyike volt. Budapest díszpolgára a Farkasréti temetőben alusza örök álmát; Törley Mária szobrászművész készített gyönyörű síremléket. Egykori lakóházának falán, a VI. kerületi Király utca 82. alatt – ahol 1961-től haláláig élt – feleségének kezdeményezésére és támogatásával hat éve avatták fel emléktábláját, melyen Márai örökbecsű sora olvasható: „Amíg az embernek dolga van a földön, él.”

Megjelent az *Újember Katolikus Folyóiratban*, 2016. Április 19-én.

Kiss Lehel

Odzuni Hovhannesz és a kalifa

Omár Umajjád, a rettentő kalifa erős kézzel kormányozta kiterjedt birodalmát, távoliak és közeliak egyaránt félték a nevét. Ám amilyen hatalmas úr volt, épp olyan egyszerűen élt, számúzva magától minden kényelmet és földi ragyogást. Öltözete nem volt egyéb, mint durva daróc, étele pedig legtöbbször csak pusztá kenyér. A palota legkisebb, minden ékeség nélküli szobáját választotta ki magának lakhelyül, ott borult térdre napjában ötször, Mekka felé fordulva. Ha lepergett a falakról a vakolat, a hibát mindannyiszor saját kezével javította ki áldásmondások közepette.

Omár Umajjád másoktól is elvárta – kiváltképpen családtagjaitól és az előkelőségektől – a hasonló lelki buzgóságot és önmegtartóztatást. Az imádság és a Korán olvasása mellett az időt leginkább bölcs és tudós emberek társaságában szerette tölteni.

Mióta meghallotta az örmények új katolikoszának hírért, egyre erősödött benne a vágy, hogy őt szemtől-szembe lássa. Kíváncsi volt, milyen lehet az az ember, akinek szerénységéről és tudásáról még ilyen távolságban is ámulattal beszélnek. Elhatározta hát, hogy magához rendeli Odzuni Hovhanneszt. Alig várta azt a napot, amikor megismerkedhet vele. Százszor is elképzelte a találkozást, s ahogy telt az idő, egyre izgatottabb lett.

Végre jelentették, hogy a vendég megérkezett. A kalifa felállt a székéből, és elindult az ajtó felé. Ekkor a katolikosz belépett a terembe. A kalifa megtorpant: Hovhannesz főpapi öltözeténél még sohasem látott pazarabbat! Süvegén aranszálakkal hímzett angyalok repdestek, földig érő bársonyköpenyének magasított gallérján szőlőindák kanyarogtak. A köpeny alatt a felkelő Nap színeiben pompázó selyemruha, nyakában ékkövekkel díszített kereszt. Ám a katolikosz sem döbbsent meg kevésbé a kalifa láttán.

– Ha jól tudom, Jézusnak és az apostoloknak nem volt ilyen ruházatuk! – jegyezte meg egy kis idő után Omár Umajjád.

– Azt gondoltam – felelte *Hovhannesz* – így illik színed elé járulnom.

Ekkor letette a süvegét, kioldotta a köpeny ragyogó fűzőit, és lehántotta magáról a selyemruhát. A kalifa csak most lepődött meg igazán: az örmény főpap testét daróc fedte, durvább és foltosabb, mint az övé!

– Ó! – csak ennyit tudott mondani.

A katolikosz folytatta a vetkőzést. Karjait kiszabadítva derékig letolta a darócruhát, s meztelen felsőtesttel állt a kalifa előtt, aki most már hangosan kiáltott fel:

– Óóó!

A vendég karjain, oldalán zöld és lila foltok éktelenkedtek, a hátán hosszú csíkok hegei. Vezeklőve alól feketén szivárgott a vér.

A palotában napokon át teljes csendnek kellett lenni. *Omár Umajjád* és *Odzuni Hovhannesz* éjszakákba nyúlóan beszélgetett egymással a Koránról, a Bibliáról, Mohamedről, Jézusról, a csillagok járásáról, az arabok erejéről, az örmények szenvedéseiről.

Búcsúzás előtt a kalifa megilletődve kérdezte:

– Mondd meg, bölcs és nagy tudású katolikosz, mit tehetnék érted? Van-e valami szívbeli kívánságod? Feltétel nélkül teljesítem!

– Azt kérem, ó, nagy tiszteletű kalifa – felelte *Hovhannesz* – hogy országomban az evangélium hirdetése ne ütközzön akadályba, és minden keresztény szabadon gyakorolhassa hitét!

– Meglesz! – mondta határozottan a kalifa.

– A hitük miatt vértanúhalált haltak elkobzott javait pedig szolgáltatassá vissza az örményeknek! Ennyit kérek!

– Meglesz! Ezen felül azt is megígérem – tette hozzá *Omár Umajjád* – hogy amíg én leszek a kalifa, Örményországnak nem kell adót fizetnie!

A kalifa állta a szavát. Az örmény egyház még az ő halála után sem kellett soha adót fizessen a megszálló araboknak.

Helyesbítő információ

Az alábbi helyesbítő kiegészítést Szervátiusz Anikótól, Szervátiusz Tibor leányától kaptuk, a művészlől közölt korábbi cikkünk kapcsán. A helyesbítésnek örömmel adunk helyet: „Szeretném a szerkesztőséget tájékoztatni, hogy a www.szervatiusz.hu oldal hiányosan közli Édesapánk adatait. Hárman vagyunk testvérek: Anikó, István (Édesanyánk Bach Hedda) és az Ürmösi Enikővel kötött második házasságból származó Boglár, akinek édesanyjával 22 éven át élt Édesapánk és együtt küzdöttek meg az áttelepülés nehézségeivel. Róluk egyáltalán nem tesz említést a honlap, mintha nem is léteznének.”

A Szervátiusz Anikó által létrehozott, édesapjára emlékező Facebook oldal elérhetősége: „Szervátiusz Tiborra emlékezve”

Péter H. Mária

Emlékezés dr. Mártonfi László egyetemi tanárra, a marosvásárhelyi Gyógyszerészeti Kar egyik alapító tanárára, születése 107. évfordulója alkalmával

Mártonfi László nevéhez fűződik az 1948-ban létrehozott Marosvásárhelyi Gyógyszerészeti Kar Gyógyszerészeti kémiai tanszékének létrehozása és annak vezetése. *Mártonfi László* gyógyszerész egyetemi tanár és felesége, szintén gyógyszerész, így már egyetemista koruk óta, mind a magánéletben, mind a szakmában egymást segítették, és mint házastársak egymást jól megértve egy szép, tartalmas kiegyensúlyozott családi és szakmai életet éltek.

Mártonfi László egy olyan örmény eredetű családból származott, amelyben több orvos, gyógyszerész és tanár is volt. Szamosújváron született 1903. január 2-án. Édesapja, dr. *Mártonfi Lajos* geológus, biológianár, a helybeli gimnázium alapítója és 25 éven át igazgatója volt. Az Erdélyi Múzeum-Egylet megbízásából, *Gr. Eszterházy Kálmán* elnök és *Dr. Brassai Sámuel* alelnök ajánlásaival, még ifjú korában több éven át földtani kutatásokat végzett és tudományos anyagot szolgáltatott a múzeum gyűjteménye számára. Édesanyja *Merza Gabriella*, *Merza Emanuel* leánya. Ebből a házasságból 4 gyermekük született: bátyja *István* (1895-1966), aki a Ferenc József Tudományegyetemen 1919 márciusában orvosi diplomát szerzett, majd Szilágysomlyón „mindenki orvosa” lett. A középső fiú, *László*, aki már a román tannyelvű I. Ferdinánd Király Egyetemen kapott gyógyszerész oklevelet és húgai: *Erzsébet*, aki még gyerek korában meghalt valamint *Margit*, aki később gyógyszerész asszisztens lett. Az apja korán 1908-ban elhunyt, és így az édesanya özvegyen nevelte a négy majd három kiskorú gyermekét.

